

Sygn. akt III AUa 94/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka del. SSO Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2014 r. w Szczecinie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 grudnia 2012 r. sygn. akt VI U 913/12

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 23 lipca 2012 roku i ponownie ustala kapitał początkowy przy przyjęciu, że do stażu dolicza się okres pracy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej od 10 lutego 1986 roku do 6 października 1987 roku,
- w pozostałym zakresie apelację oddala.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko del. SSO Beata Górską

Sygn. akt III AUa 94/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 23.07.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił M. S. prawa do ponownego ustalenia kapitału początkowego ponieważ ubezpieczony nie przedłożył dowodów powodujących zmianę jego wartości.

Ubezpieczony M. S. złożył odwołanie od tej decyzji argumentując, że nie uznano jako okresu składkowego zatrudnienia w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...); ponadto pracował jako czyściciel kotłowni w Zakładach (...).

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 10.12.2012 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. S. w okresie 10.02.1986 r. /6.10.1987 r. był członkiem w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...) zatrudnionym jako czyściciel kotłów przemysłowych.

Decyzją z 22.06.2006 r. organ rentowy ustalił na dzień 1.01.1999 r. kapitał początkowy wartości 109.764,71 zł.; do ustalenia nie uwzględnił okresów: 10.02.1986 r. /6.10.1987 r. z uwagi na brak wykazu przepracowanych dniówek obrachunkowych oraz 7.12.1987 r. /17.03.1988 r. ponieważ Przedsiębiorstwo (...) w P. nie figuruje w ewidencji zakładów pracy ZUS; oraz dochodu z roku 1985 w kwocie 25.630,00 zł z tytułu zakładowego funduszu nagród, gdyż od tego składnika wynagrodzenia nie była opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

Sąd okręgowy rozważył odwołanie zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), który stanowi, że dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy; art. 174 ust. 2 ustawy stanowi, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6; 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5; 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust.2. Sąd okręgowy nie zaliczył do kapitału początkowego okresu ubezpieczenia w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...) od 10.02.1986 r. do 6.10.1987 r. ponieważ brak dokumentacji odzwierciedlającej rzeczywistą ilość dniówek obrachunkowych jakie ubezpieczony przepracował. Ustalenie okresu składkowego członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych odbywa się bowiem na zasadach szczególnych. Zasady te nie obejmują dni pracy, a jedynie dniówki obrachunkowe. W zaświadczeniu Rp-70, które wydaje się członkowi rolniczej spółdzielni produkcyjnej wskazuje się okres zatrudnienia i ilość zaliczonych w tym okresie dniówek obrachunkowych. Ubezpieczony nie przedłożył takiego zaświadczenia, a jest to niewątpliwie dokument niezbędny do ustalenia ilości dniówek obrachunkowych zaliczanych jako okres składkowy. Sąd okręgowy zatem oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Apelację od wyroku złożył ubezpieczony wnosząc o uznanie czasu pracy w (...) (...) oraz o zaświadczenie o pracy w warunkach szkodliwych jako czyściciel kotłów. Zarzucił, że sąd I instancji: 1. nie uwzględnił, że dostarczył do ZUS potwierdzenie zatrudnienia i wysokości dochodów z Przedsiębiorstwa (...) w P.; 2. nie zapytał byłego prezesa (...) (...), którego przesłuchiwał jako świadka dlaczego nie wystawiono mu świadectwa pracy pracownika (...) Rolniczej Spółdzielni Pracy w (...), tak jak C. S., a jedynie zaświadczenie; 3. nie wziął pod uwagę, że świadek C. S. potwierdził jednoznacznie, że pracował z nim w tym samym czasie, tyle samo godzin i wykonywał taką samą pracę; Prezes (...) J. M. także potwierdził, że wszyscy pracowali jako czyściciele kotłów w Elektrociepłowni (...) i mieli takie same zarobki.

W toku postępowania apelacyjnego organ rentowy, na zarządzenie sądu hipotetycznie ponownie ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem, jako okresu składkowego 10.02.1986 r. /6.10.1987 r. w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...). W związku z nowym wnioskiem dowodowym ubezpieczonego dotyczącym okresu ubezpieczenia w Przedsiębiorstwie (...) w P., na ponowne wezwanie sądu o hipotetyczne ustalenie, organ rentowy decyzją z 25.10.2013 (t.I/16 akt rentowych) ponownie ustalił kapitał początkowy uznając do okresu ubezpieczenia zatrudnienie od 5.12.1987 r. do 17.03.1988 w (...) Sp. z o.o., lecz nie uwzględnił okresu ubezpieczenia w spółdzielni z uwagi na brak przepracowanych dniówek.

Sąd apelacyjny po dokonaniu w sprawie odmiennych ustaleń rozważył apelację i uznał, że zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 174 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U.09.153.1227 ze zm.) dla ustalenia kapitału początkowego istotne są dwie wartości, mianowicie

przebyte okresy ubezpieczenia – definiowane jako okresy składkowe i nieskładkowe oraz podstawa wymiaru kapitału początkowego determinowana wartością przeciętnej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego (definiując w uproszczeniu jest to wartość uzyskiwanych zarobków). W sprawie ubezpieczony domagał się uwzględnienia okresu pracy w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...), jak również uzyskiwanych tam zarobków. Sąd apelacyjny zatem uznał, że domagał się ponownego ustalenia kapitału początkowego poprzez zwiększenie okresu składkowego - wskutek doliczenia pracy w Spółdzielni oraz zwiększenia podstawy wymiaru - wskutek doliczenia wynagrodzenia uzyskiwanego w Spółdzielni. Zatem zgodnie z art. 6 § 2 k.p.c. ubezpieczony był zobowiązany co do tych przesłanek przytoczyć wszystkie okoliczności i dowody. W ocenie sądu apelacyjnego stanowisko organu rentowego i sądu I instancji co do kwestii zwiększenia okresu składkowego było schematyczne i nie uwzględniało konkretnych okoliczności sprawy. O ile bowiem należy się zgodzić z dotychczasowym uznaniem, że wartość uzyskanego w konkretnym zatrudnieniu wynagrodzenia wymaga dowodów pewnych oraz jednoznacznych i nie ma tu miejsca na domniemania faktyczne, czy ustalenie hipotetyczne, a zatem zasadniczo pewnym dowodem mogą jedynie formalne dokumenty wydane i poświadczone przez pracodawcę, to okoliczność pozostawania w zatrudnieniu może być dowodzona różnymi środkami, w tym poparta dowodem osobowym. W ocenie sądu apelacyjnego ubezpieczony w tym zakresie udowodnił żądanie i bynajmniej nie istnieje żadna podstawa procesowa, by uznać, że na tę okoliczność jedynym miarodajnym dowodem jest przedstawienie zaświadczenia o pracy i dochodach ubezpieczonego spółdzielcy, z wykazem dniówek obrachunkowych. Sąd apelacyjny miał na względzie, że na okoliczność zatrudnienia ubezpieczony przedstawił zaświadczenie z 8.10.1987 r. potwierdzające zatrudnienie w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...); tę okoliczność potwierdzili też: świadek J. M., będący prezesem Spółdzielni i świadek C. S., współpracownik ubezpieczonego zatrudniony na takim samym stanowisku. W konsekwencji sąd apelacyjny ustalił, że ubezpieczony pracował w spornym okresie 10.02.1986 r. /6.10.1987 r. w (...) Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w (...) i uznał, że okres ten należy wliczyć do składkowego przy ustalaniu kapitału początkowego.

W sprawie ubezpieczony nie udowodnił natomiast okoliczności, które mogły wpłynąć na zmianę wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. O tej ocenie przesądza fakt, że nie przedstawił żadnego dokumentu z zatrudnienia w Spółdzielni z którego wynikałaby wartość dochodu ubezpieczonego. To rzeczą pracownika jest troska o bieżące pozyskanie od pracodawcy dokumentów wymaganych dla celów emerytalno-rentowych. Ubezpieczony troskę tę przejawiał bez mała po 20 latach od ustania spornego zatrudnienia, zatem musi się liczyć, że spotka się z ujemnymi konsekwencjami swojego zaniechania. Przy tym okoliczność przyczyny, dla której pracownik z nim współpracujący uzyskał tego rodzaju dokument nie ma znaczenia prawnego dla sytuacji procesowej ubezpieczonego, zaś zaświadczenie wydane przez Spółdzielnię C. S. nie jest miarodajne dla ustalenia dochodu ubezpieczonego, zważywszy, że wartość ta jest indywidualna chociażby z uwagi na absencje. Również fakt, że pracował jako czyściciel kotłów w Zakładach (...) przez ponad 15 lat w sprawie o kapitał początkowy nie ma prawnego znaczenia.

Sąd apelacyjny miał też na uwadze, że w toku postępowania apelacyjnego ubezpieczony - z naruszeniem art. 6 k.p.c. nakazującego przytaczanie okoliczności bez zbędnej zwłoki – rozszerzał zakres zarzutów. Domagał się uwzględnienia jako składkowego okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. - ponieważ organ rentowy uwzględnił tę okoliczność rozważanie tego zarzutu było bezprzedmiotowe. Ubezpieczony również podniósł, że nie zgadza się z przyjętymi do podstawy wymiaru wartościami zarobków za lata 1986-1990 zarzucając niezgodność z prawdą. Twierdzenia te sąd ocenił jako bezpodstawne wobec braku dowodów takiego stanu. Natomiast w aktach rentowych znajdują się zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez pracodawców (t.I/12, 15) za lata 1985-1986 i 1988-1990 wykazujące wartości jak w załączniku do spornej decyzji. O ile ubezpieczony uważa, że wartości te są nieprawdziwe, to powinien to udowodnić stosownymi dokumentami, zaś gołosłowne twierdzenia nie są wyznacznikiem zmiany decyzji.

W konsekwencji dokonanych ustaleń i oceny prawnej sąd apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekając co do istoty sprawy zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą decyzję z 23.07.2012 r. i ponownie ustalił kapitał początkowy przy przyjęciu, że do stażu dolicza się okres pracy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej od 10.02.1986 r. do 6.10.1987 r.; natomiast na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałym zakresie.